

ALBINA

Este detreți ori în septemana: Mercuri-a,
Vineri-a și Duminică, cându o colă in-
tegră, cându numai diumetate, adică după
momentulu impregiarilor.

Pretulu de prenumerațiune:

pentru Austria:	
pe anu întregu	8 fl. v. a.
diugetate de anu	4 " "
patrariu	2 " "
pentru România și strainetate:	
pe anu întregu	16 fl. v. a.
diugetate de anu	8 " "
patrariu	4 " "

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespon-
dinti a-i nostri, și d'adrepulu la Redactiune
Josefstadt, Langegasse Nr. 43, unde
sunt a se adresă și corespondentiile, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea și spe-
ditur'a; cate vor fi nefranate, nu se vor primi,
era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuție și alte comunicatiuni de in-
teresu privatu — se raspunde cate 7 cr. de
linie repetirile se facu cu pretiu scadutu.
Pretulu timbrului cate 80 cr. pent. una data,
se antecipa.

Viena 5/17 septb. 1868.

În ședința de ieri a dietei ungu-
resci, d. Franciscu Deák propuse a se
sterge decim'a de la vinu delocu acum'a,
înca înainte de a se regula în detaiu a-
ceastă cauză, ceea ce numai mai târziu se
va poté întâmpla.

Propunerea acésta a corifeului ma-
giaru este nu numai de interesu econo-
micu pentru noi, ci totodată ni dovede-
ște că și în țabera magiara se precepe
acelu principiu sublimu că reulu său
nedreptătea din cutare cauză trebuie să
opritu delocu, desfi cauz'a numai mai târ-
ziu să ar poté regula. Cu alte cuvinte, da-
că cineva e asupritu neomenesce de ca-
tra vecinulu seu, sub unu pretextu că-
re — este detorința justitiei a face se
incete delocu asuprirea neomenosa, desfi
pentru examinarea pretextului n'ar avé
indata timpu la dispusetiune.

Marturisim că ni place acestu prin-
cipiu se-lu vedem recunoscutu și de
catra diet'a unguresca, și ni place că a
fostu toc'm'a Deák carele lu propuse.

Inse, dorere, că în țiera noastră unu
principiu recunoscutu nu va se dica
cumca este totodată și practicatu. Espe-
riința de tôte dilele ni dă nisce invetia-
turi amare în asta privintia.

Dacă majoritatea dietala ar martu-
risi acestu principiu cu tóta sinceritatea,
noi am fi în dreptu a accepta de la den-
sa înca următoriele dispusetiuni:

1) Cându diet'a a promis regulă-
rea relatiunilor urbariale, a recunoscutu
prin acésta că starea de astadi a ace-
storu relatiuni nu este după dreptate; —
dreptăcea în virtutea acestei recuno-
șteri ar trebui se faca dispusetiuni d'a
scuti pe seracii fosti iobagi de multimea
proceselor, d'a curmă nedreptătirile si
pana ce cauz'a se va poté regula în de-
taiu;

2) Cându a promis guvernulu —
la interpelatiunea lui Tisza — stergerea
remanșitelor feudale, trebuia se-si adu-
ca a minte de regale, și pana la decide-
rea definitiva a cauzei, se nu lase a se
continua infestarea și superarea popo-
lului;

3) Cându a promis diet'a a decide
despre cauz'a de nationalitate, prin a-
ceastă a recunoscutu că astadi nationali-
tățile suferu pe nedreptate; — drept-
ăcea trebuia se faca dispusetiuni ca, și
pana la deciderea detaiata a cauzei, neci
unu cetățienu alu patriei se nu fie vate-
matu în libertatea sa natională și indivi-
duală, limb'a lui se nu fie privita de
straina, de neautentica și de neprece-
puta la neci unu judetiu său altu oficio-
latu din patria etc. etc.

Acestea și altele multe de asemene,
basate pe unu principiu sublimu alu
dreptăței, pretindeau se li se decida sor-
tea delocu, său celu putienu se incete
nedreptățirea și pana se li se pōta esa-
mină si judecă cauz'a. Aceste tôte se cre-
deau în dreptu a accepta de la dieta des-
pusetiunile ca se incete suferințele lor,
dacă diet'a nu voiesce continuarea ne-
dreptățirii.

O dieta de buna credința intru a-
plicarea dreptăței, potea satisface ace-
storu dorințe drepte, foră se preiudece o-
tarire definitive ce si-ar fi rezervat'o.

Asiè este că diet'a „potea.” Prin-
cipiulu înca este „dreptu”, precum l'a re-
cunoscutu însuși d. Deák, matadorulu
majorității dietali. Inse aceste două cali-
tăți și respective facultati, nu sunt de a-
junsu în țiera noastră pentru a realiza
veri unu bine, ci mai trebuie înca o
calitate carea este cea mai momentosa

în ochii majorității dietali, trebuie: a-
vantagiul magiarismului.

Ori ce cauză, fie catu de drépta, bu-
na óra cauz'a de nationalitate, dacă nu
promite unu nou avantaju, o noua
splendóre pe sém'a magiarismului, otari-
rea ei este promisă dar — purerea ame-
nata.

Cauz'a inse, din carea magiarismulu
are se traga veri unu folosu, e tratata
mai rapede de catu de urgentia, asiè d. e.
ungurii intrara în Transilvania, luara
posesiune de acésta țiera înca mai înainte
d'a se deslega cestiunea Transilvanéa.

Studiu fiziologic în politica.

Abiè s'ar poté gasi atare unghiu de țiera
pe fat'a pamentului unde fanfaronadele și con-
tradicerile politice se fie atatu de gigantice
casí în Ungari'a.

Delocu acólé unde barbatulu ce se de-
dica politice si incepe rol'a sa, delocu atunci
cându pasiesce de candidat pentru ablegatura,
se nascu fanfaronadele si-lu insotiescu cu amic-
tia constanta pana la finea rolei în momentu.

Vedem pre candidatu de ablegatu că
de comunu si-imbéta alegatori cu programe
drastice, cu frase alarmatorie casí negociato-
riulu ovreu înainte cortului în terglu de
țiera, promite ceriulu și pamentulu si cate al-
tele, tôte le va ispraví în legelatiune, —
promisiuni ce adese însuși nu le crede și însuși
si-bate jocu de ele. Aderinții lui cari se tru-
descu în ruptulu capului a-i recrută voturi
(cortesi, cum li dicem de comunu) ni ti-lu
lauda pre candidatu, lu facu omulu celu mai
perfectu, era dacă concedu veri o sminta apoi
este numai aceea că candidatu nu posiede
de catu una gura, si asta unic'a nu e de ajunsu
ca s'o pōta vorbi tóta acea intieleptiune cata o
are în capu.

De reesie candidatu, elu tiene la me-
diloculu prin care a reesitu, tiene la fanfaro-
nada. De aceea lu vedem în dieta că promite
și apoi nu implinesce, uita că mintiunile nu
sunt virtute neci în politica, uita că politic'a
nu este violența peccatosa.

Sunt și ómeni mai seriosi cari nu-si
punu plumanile la proba si n'au lipsa d'a ve-
ná popularitate cu pretiulu mintiunilor, dar si
acestia mai toti sunt molipsiti de cium'a ce
bantue societatea intréga, și de aceea promite
cate un'a ce apoi o dă uitarii.

Ca se nu ni fie vorb'a — lunga, vom
pomeni numai de unu casu. Sunt acum trei
ani, s'au aretatu mai prin tôte foile romanesci
ce frase frumose si ce promisiuni mari avea
pentru cauz'a de nationalitate d. Baltasaru
Horváth care atunci pasise de candidat pen-
tru ablegatura. Astadi d. Horváth este mini-
stru, de trei ani funtiună diet'a, dar cauz'a de
nationalitate înca totu nu este decisa.

Acestu spiretu de fanfaroneria trece a
dese în vehementia, ce unghii o sciu manuf
pré cu multa dexteritate cându se ataca pri-
vilegiile magiarismului. Dreptu dovéda citam
acel vehementiu din ultimele loru adrese catra
Vien'a, bagu de séma sciau unghii catra cine
si cum se vorbésca, guvernulu de Vien'a li
dede totu ce li-a pōtitu inim'a.

Observandu unghii că acésta vehemen-
tia este atatu de eficace fatia cu guvernulu de
Vien'a, cercara s'o aplice si fatia cu noi ro-
manii, precum adeverescu desbaterile dietali de
cate ori cutare deputatu vorbiá despre cesti-
nea Transilvaniei său despre cauz'a nationali-
tătilor, desclinitu inse atunci cându audira
si unu graiu în limb'a romanésca în dieta,
atunci netoleranța loru degenera pana la fu-
ria de-si permisera felu de felu de insulte, cum
nu se mai pomenescu în parlamintele moderne.

S'au insielatu inse unghii dacă au cre-
diutu că, în toc'm'a casí Vienei, prin asemene
medilóce vor impune si nationalitatiloru, se

vor nadusi pretensiunile drepte ale acestor'a.
Nu defelu, Vien'a i-a judecatu cum i-a pla-
cutu, catu inse pentru noi, am crediutu si cre-
demu că acésta vehementia nu este effuinta
poterii lor, ci a temerii si a friceii, căci vedu
latindu-se pretindenea libertatea si demo-
crati'a spriginite si menate de spiretulu tim-
pului celu contrariu egemonielor nationali.
Si cându densii vedu acésta, prevedu mórtea
egemoniei lor, este naturalu se-si dica: ni-a
mai remasu graiulu, se strigam pana l'avem,
se erumpa în vehementia, după carea apoi
vinu tipete si vaete în momintele supreme.

În adeveru s'au gasitu unii romani, mai
alesu prin comitate, cari în vehementia ungu-
resca nu recunoscera acelu simptomu că ege-
monia unguresca e în ajunulu peririi, ci o so-
cotira dreptu spresiune a poterii (casí cumcelu
tare ar avé lipsa d'a fi vehementiu?) si se ple-
cara unghiloru. Dar acesti „unii” romani, toti
la olalta nu compunu unu numeru neci pre
diugetate catu era numerulu magiariloru ce se
plecasera muscanului, lui Bach, Schmerling etc.

Asiè judecamu noi, dar unghii nu asiè
ne credu ci moderatiunea nostra o socotescu
de lasitate precum s'a observatu la diferite o-
casiuni; si pana ne credu astfelu, pana atunci
nu-i potemu face se li tréca pōft'a d'a ne ste-
pani.

Trebuie dara se luam cu totulu alta
procedura, desclinitu prin comitate, trebuie se
ni aducem a minte de proverbiulu „cuiu cu
cuiu se scóte.”

Noi suntem în majoritate prin tôte co-
mitatele, deci ce ne impede ca vehementia
unguresca s'o respingem érași cu vehementia?
S'o respingem odată, de două ori, si ungu-
rului — după natura lui, ce unu filosofu un-
guru o numesce szalmattiz (focu de paia) —
nu-i mai vine voia d'a fi netolerantu.

Spre acésta nu trebuie ca noi romanii
se facem veri unu escesu, Dómne feresce!
Se recere numai ca atunci cându ne lovesce
cineva preste fatia, se nu ne marginim a strigá
vai si vai casí pana acum'a, ci se-i oprimu
man'a d'a ne loví a două óra.

De vom continua procedur'a noastră sme-
rindu-ne si cersindu fratietate casí pana acu-
m'a, densii vor considerá de gratia ceea ce ni
compete de dreptu, si noi vom fi siliti se gu-
stam si mai departe pana cea amara a umi-
lirei nostre politice, o umilire fora parechia
în Europ'a: În Muresiu Osiorheiu vedem pe
unu judecatoriu romanu d. Gaetanu după multi
ani de servitiu miscatu din postulu seu fora a
fi ascultat; de la guvernulu din Clusiu unu
consiliariu romanu d. Macelariu e lipsitu de
postulu seu fora se scimu de ce si cum?; în
Crasna romanii vor se voteze constituțional-
mente pentru alegerea unui vicecomite, inse
comitele supremu ii impede în essercierea
dreptului lor, romanii interpeléza pe mini-
steriu, ministeriulu inse nu raspunde înca; în
Solnoculu de medilocu, — (vedi pre largu
corespondința de mai la vale) etc. etc.

Dacă vremu se scapam de aceste sufer-
intie, trebuie se precepem că numai în acea
țiera sunt stepani, unde se gasescu servi. Un-
ghii, în a caror'a stepanire suntemu dati, vor
fi siliti se incete d'a ne mai stepani, delocu ce
noi romanii ne vom desvetia a servi.

Se infintiamu prin tôte comitatele soci-
tati de lectura, partite si cluburi politice, se
tuenem prelegeri publice despre drepturile
si detorințele cetățienului liberu si despre
fazele cauzei nostre de nationalitate, — astfelu
vom strabate în masele poporului, si noi vom
fi tari la tôte actiunile nationali, pentru că po-
porulu se va descepta în massa.

Carturarii nostri n'au se se sfiesca d'a
incepe astfelu de prelegeri, neci se fie pesi-
mistu a presupune că nu vor ispraví nemica,
— ci fie securi că si acei ómeni cari nu sciu
carte, sunt capaci a precepe deplinu ori ce
cestiuni politice; au nu este istoria o marturi-

sire că multi regi au fostu politici mari fora
se scie ceti său scrié?

Se concluram din respoteri a emancipa
spiretulu poporului romanescu din servilis-
mulu ce l'apésa pentru credința că apesatorii
lui ar fi cine scie cati si catu de tari, mai pre-
sus de densulu. Se concluram în convingerea
că pre catu vom poté estinde si naltia prece-
perea poporului, pre atata apesatorii lui scadu,
chiar si fora a fi combatuti de a dreptulu.

Se concluram în convingerea că Ddiu
este cu noi, elu ni va ajuta, elu nu vre servi;
căci de-ar fi voitu, nu i-ar fi facutu omului acea
mare demnitate de a-lu zidi după tipulu si de
pre asemenarea sa.

De la diet'a Ungariel.

Pesta, în 16 sept. 1868.

Astadi, pentru prima data, după unu re-
stimpu de cinci septemane, tienura membrii
corpului legelativu ședința sub presiulu
lui C. Szentiványi. Din partea regimului erau
de fatia: Lónyay, Eötvös, Wenckheim și Gorove.

Presedintele deschidendu ședința la
11 1/2 óre, tiene o alocutiune scurta catra mem-
brii reveniti, în carea facendu-i atenti la mul-
tele si importante agende, ii îndemna a-si
continua lucrarea cu diligentia duplicata. Fi-
nindu-si vorbirea, aréta casei unu proieptu
nou de lege în privintia venatului si mai multe
proiepte de resolutiune prezentate casei spre
pertraptare.

Dupa cetirea si autentizarea protocolului
ședinței ultime din 11 augustu, presedintele
aréta credencialulu ablegatului nou S. Vu-
kovits, (serbu magiarisatu, fostu ministru în
revolutiune, apoi emigrantu, a retornatu de
curundu) pre carele lu si vedem ocupandu
locu în drépt'a.

Eötvös presenta casei proieptulu de le-
ge relativu la inrolarea recrutilor, santiunatu
de maiestatea sa. Proieptulu acésta se cetesce
de notariulu casei.

Deák interpeléza ministeriulu în cauz'a
compunerii proieptului de lege promis de re-
petite ori pentru stergerea relatiunilor urba-
riale. Mai cu séma tiene de neaperatu de
lipsa aducerea catu mai curendu a unei legi
pentru stergerea diecimei de vinu, căci peste
putiene dile în multe locuri se si incepe cule-
sulu vinelor; densulu e de parere că sterge-
rea se pōte prochiama fora d'a se fi detier-
muru în detaiu modalitatile desdaunarii, căci
acésta se pōte suplini si mai tardu.

Eötvös raspunde interpelantului că proiep-
tulu relativu la stergerea relatiunilor urba-
riale e déjà gat'a si preste putiene dile se pōte
preda casei spre desbateri; era în specie ce
atinge diecim'a de vinu, elu e de parere că
în privintia acésta mai bine si mai rapede se
pōte satisface cerintelor, de se vor scóte din
proieptulu, déjà gat'a, puntele acelea cari pri-
vescu la darea acésta si delocu se vor si des-
bate.

Cas'a se invoiesce la propunerea acésta.
Presedintele aréta petitiunile multe in-
curse la casa, cari se predau comisiuniloru.

Abl. L. Kováts, C. Toth și Jendrássek
predau casei nisce petitiuni, era presedintele
conchiamă la adunare membrii comisiunei
fiantiale de 15, apoi altu obieptu nefindu de
pertraptatu, ședința se fini.

De sub Mesesiu, 6 sept. 1868.

(+ a) Astadi se fini congregatiunea
marcale trilonaria a cottului Solnocu de me-
dilocu. Déca consideram durat'a ei lunga (de
marti pana sambeta) si profitulu putienu ce
l'aréta acésta institutiune quondam în origina-
litatea sa buna, si nevrendu trebuie se escla-
mam „oleum et operam perdidit.” Si în ade-
veru, a perde mai una septemana intréga si a

nu vedé altu profitu de catu progresu in eseporatoriuni personale provenitorie din partialitate si ura personale, nu arareori nationale, pre langa cetirea catorva rescripte ministeriale si nescari alte bagatele, e unu lucru mai multu de catu tristu!

Municipiulu, column'a cea mai tare a constitutiunei, scol'a oratoriei si foculariulu iubirei de patria; pre catu fu si e de frumosu in principiu, pre atata e de molestu in bizaru in aplicare. Nu se póte negá precelintia municipiului, autonomiei municipale, neci intr'unu statu constitutionalu, si deschilintu intr'o tíera ca asta nefericita a nóstra, constatátoria dintr'unu mosaicu de natiuni; si déca e ceva reu in acestu asiedamentu, acel'a nu póte fi altulu de catu ca romanulu precum in trecutu asiá si in presentu dupa atate suferintie si lupte nationale inea nu a potutu ajunge a gustá dulcétia bunetati lui. Ori unde, ori cata se fie multimea poporului romanu in municipiu, elu afara de fiéra, partea lui ordinaria, abia capeta atata bunu — cu putina esceptiune — catu a capetatu Lazaru de la més'a bogatului. —

Romanii din Solnoculu de mediulocu o simtiescu acést'a mai tare de catu ori unde. Ei facu poporatiunea absoluta a municipiului, ei solvescu dare in proportiune, contributiune de sange mai multu de catu toti, ei sustienu municipiulu, si totusi domnia situatiunei, stepanitorii nostri politici cari siedu in jurulu mesei municipale si cari mare parte traescu de pre spatel romanului, neci cu atata crutiare nu-su catra elu si limb'a lui, cu cata fusera furibundii de Vandali, selbetezii de Huni si anthropofagii de Tatai, se nu amintescu alte popóra selbeteze si se tacu de Turcii de astadi si de negrulu absolutismu trecut. Acestia dupa ce despoiaru pe romani de tóte, limb'a i-o lasaru neatinsa; ba scimu din istoria ca singuru Atilla, ca se se pricepa cu suditií sei locuitori aici, bucosu se folosiá de dragomanu (tolmáciu) ad-hoc, fara se-i siléscu a-si paresá limb'a dulce si sonóra si a o inlocuí cu alt'a a lui cea barbara. Nu asiá puffi de astadi ai Scitiloru, cu esemplu sierbescu indata.

Congregatiunea nóstra marcale in durata ei de cinci dile abia facu ceva remarcabilu pentru comunitate in genere; esclá inse fatia cu noi romani. Dupa ce se finira cerimoniele indatináte (cari la noi altcum sunt fórté scurte) si se cetira titlurile legiloru dualistice nou aduse, si dupa ce se cetira o gramada de rescripte ministeriale, veni tréb'a la unu lucru pre catu de neacceptatu in o tíera constitutionalu pre atata de tristu pentru noi romani a-cestui cottu, unu picu de cestiune de limba. Neci candu nu ni-am facutu iluziuni aurie despre fratietatea si egalitatea magiara, atata neobrasnicie si nerusinare inse, cata esperiamu astadi, nu am crediutu defeliu. Sórtea, intieleptiunea proniei magiare si lasitatea romanului vrú ca diregatorii municipali afara de 2—3 se fia din genulu celu alesu a lui Bendeguti, cari, fórté cu putiena esceptiune, nu cunoscu mai mare crima, de catu cunósçerea limbei romane, limbei maioritatií locuitorilor. Se temu ca limbuti'a lor dedata la vorb'a un-gurésca se va solinti chiar din radecina, se va maculá de se vor nisú a vorbí cu poporulu acel'a pentru cari domnia lor sunt asiátiat in demnitati si comoditati, in limb'a lui; ba ce e mai multu si mai tristu, in puterea sistemii dualistice domnitorie, altcum agonisante, se simtu indatorati a ignora totu ce nu e magiaru. Totu ce nu e insinoratu, impenatu impintenatu — insemnele culturi magiare — din crescutu pana in talpi, naintea domniei lor e obiectu de despretiu.

Totu Solnoculu de mediulocu — cum disei — are diregatori magiari nepreceptorii de limb'a romana; dar lips'a cea mai mare dintre toti o simte cerculu Eriului, unde neci judele cercualu nu scie una botca romanésca, asiá catu judetulu vrendu a deveni la ceva rezultatu, se folosesce de unulu ori altulu jidanu ca de dragomanu in trebile oficióse, cari apoi spunu asiá precum precepu si póte nu arareori precum vreu. Acum'a postimu la pertractari si judecati drepte! Acestu reu strigatoriulu la ceru si batjocuratoriulu in gradulu celu mai mare pentru romanii de la Eriu (9 comuna din 13) a voitu a-lu delaturá unu membru a congregatiunei dnulu jude onorariu Ioanu Cuzú, care cu o elocintia rara si logica

nerestornata indegetandu acestu reu, aretandu acést'a gangrena, provocá congregatiunea a subveni acestui reu nedisputabilu prin denu-mirea unui dragomanu ad-hoc fora vre-o deducere ulterioara. Si ce era mai justu de acést'a cerere? si totusi congregatiunea ce faou? o respinse cu indignatiune unisona, detierm-rindu ca ace'a asiá-e bine cum e, si cumca congregatiunea nu póte schimbá nemica in acést'a privintia pana nu se va deslegá caus'a nationalitatiloru in dieta (adeca pana la calendele grecesci)?! frumosu documentu a constitutiunei si liberalitatií magiare constitutionalu! a pune diregatori magiari in cóstele romanului póte, dar a implin'unulu din cele mai principale si nealienabile drepturi ale locuitoriloru cercului respective numai a-i dá unu tolmáciu autenticu, — nu póte; difícilé est satyram non scribere. Insufietiesce-te romane pentru constitutiunea si dualismulu magiaru, sufulea-te, ascute-ti peptulu, alérga intru aperearea lui la Pest'a si ori unde, cáci darurile constitutiunei magiare atata sunt de mari in catu bunu e Ddiu de nu te vei inea in ele!

Altcum eu nu potu de catu se votezu multiamita congregatiunei magiare pentru acést'a colóre espresa; déca neci o facta ca ast'a nu-i va tredí pe romanii, parte amórtiti parte indiferenti, de pre aici, si tredindu-i nu-i va consolidá a face ceva in caus'a lor cea dulce, nationale, pentru care parintii lor atatu de bucosu si-a versatu sangele numai ca limb'a se ni-o lase nevatemata, atunci adeveru adeveru dicu: nu-su demni ca stepanitorii nostri politici se-i suferu a portá neci camesia romanésca! —

Unu clubu, o societate politico-nationalu se recere mai nainte de tóte ad normam cottului Aradu, care luandu a mana caus'a nationale cu tóta energ'a se electrizeze, se insufe curagiú romanimei absolutu preponderante in acést'a tíera clasica, principalminte si mai pe sus de tóte romana, sustienendu totodata lupt'a in caus'a nationale in ori si ce imprejurari. Se-si aduca a minte romanimea din acestu cottu ca numai luptandu cu energ'a si constantia si-va castigá demnitata si drepturile ce i se cuviniu. La lucru dara, se ne incingemu la lupta, cáci in lupta e vietia; lasitatea nu a adus neci candu vre-o onóre cutarei natiuni, apoi „a traí gelindu natiunea, nu ni-ajute Ddiu!“

De pre malulu Muresiului, sept. 1868.

Intieleseiu la Aradu in dilele trecute ca duoi romani, amendoii cunoscuti de buní nationalisti, dd. A. si Ph. au paresitu partia nationala abie constituita, esindu din trens'a spre suprinderea nóstra a tuturor'a.

Motivele acestui pasiu neacceptatu nu le poturamu sci, de órace repasirea vre unui membru din partia, intru intielesulu regulamentului, se póte intemprá si fora de motivare.

Asid-dara din puntulu de dreptu n'am se vorbescu nemica despre acestu pasiu, dar din puntulu de vedere alu politiceí mi voiu permite unele reflexiuni.

Eu adeca traiescu in credintia ca acei duoi domni, daca au aflatu ca procedur'a partitei nóstre este cu cale, atunci nu trebuiá se ne paresesca; era daca densii au vediutu ceva sminte, li-ar fi fostu detorintia se ne lumineze cu luminele lor, se ni arete cum precepu caus'a si carea li este credintia? noi i-am fi ascultatu cu placere, am fi essaminatu si otaritu; le primiamu de ni s'ar fi imparutu de bune, era daca remanocu si precum am dori-o noi, ci ne face se tenemu socóta de concursulu si aptivitatea fie-earui membru.

Pe calca constitutionalu nu se potu face tóte dupa dorintia unuia. Si daca intielegemu se-lu vedemu pre cineva sentindu cu dorere ca principiele lui nu sunt respectate precum

doriá, nu intielegemu inse ca din asta mica causa se-si retraga ajutoriulu ce detoresce a-faciloru nationali. Candu ne unimu in scopu, n'avemu se ne desbinamu pentru ca diferimu in medilóce.

In fine se spunu ca am cetitu cu placere corespundintia lui Grachus din Aradu publicata in acestu diurnalu, dreptu respunsu la calumniele cu cari unele foi voiau se incarce pre episcopulu nostru si se atace moral'a prestimei. Cunósçemu cu totii meritele parintelui episcopu si ale prestimei, si scimu si aceea ca sunt unii romani uitati de sinesu in ai caror'a ochi besericanií nostri numai atunci au pretiu daca trebe se li intinda lor veri unu ajutoriu. *Unu muresianu.*

VARIETATI.

Multiamita publica. Subscris'a Comuna bisericeasca prin sirurile acestea aduce cordiala multiamire de tóta laud'a vrednicului barbatu, zelosulu romanu din Oravit'a mont: Domnului Gavrilu Miletiú pentru darulu banalu din partea Dumisale datu pe sem'a S. bisericii nóstre. Comunitatea bisericeasca gr. ort. Docneii. Curatorulu primariu Costa Tismonaru m. p.

Intru interesulu securitatei publice. La propunerea vicecomitelui primariu din comitatulu Aradului, ministrulu de internele cele un-guresci a asemnatu 4000 fl. v. a. cu scopulu d'a inarmá organelu pentru padirearea securitatei publice, cu pusce dupa modelele nóue cari se incarca din deretru, precum si cu revolvere. Daca acést'a despusetiune buna ar fi esfuintia precautiunei, ne-am sentí indemnati a gratulá, dar — din nefericire — este esfuintia necesitatei, de carea guvernulu inca de multu ar fi trebuitu se tiena socóta.

Unu poetu betranu romanescu descoperitu de un-guri. In foile un-guresci din Pest'a gasimu unu estrasu din „Magyar Polgar“ in care Ludovicu Eötvös tratéza despre unu vechiu poetu romanescu cu numele Mihaiu Halicius, care s'a nascutu in Caransebesiu si despre care un-gurii pomenescu pentru ca in juniu 1674 a scrisu o poesia catra Franciscu Pariz Pápai esprimendu simpatii catra natiunea un-gurésca. S'a tiparitu acést'a poesia in Suietier'a. Din parte-ne nu cunósçemu pre acestu poetu, era pre „M. Pulgar“ de multu nu-lu primimu. Se póte inse ca acelu poetu se fie cantatu simpatii pre timpulu candu tendintiele de magiarisare si nisuintiele d'a cutropi nationalitatea santa romanésca nu erau atatu de pronunciate, dar astadi neci unu poetu romanescu nu se mai póte sentí indemnatu d'a-i urmá fora a se espune blamarii.

Afaceri militare in Transilvania. Cetimu in „Pr.“ de marti séra: In Transilvania se va indepliní o concentratiune de trupe.

Interpelatiune in caus'a respectarii limbei romane de catra preoti romani. In dilele trecute primii a mana unu estrasu familiaru subscrisu de Teodoru Illoviú preottulu din Bichisiu, dar acestu estrasu — in mani'a autonomiei nóstre besericesci — este scrisu in limb'a un-gurésca, si S. Sa s'a subscrisu „gör. kel. parokus.“ Mi permitu a interpelá pe d. gör. kel. despre urmatóriele: 1) Daca acelu estrasu e edatu de dta, de-lu dedeai in limb'a romana n'ar fi fostu autenticu si validu? 2) Daca estrasulu e conformu originalulu, nu e romanesc mai autenticu? 3) Cine te-a impoteritu se treci cu vederea ordinatiunile con-sistoriali si se despretiuesci drepturile de autonomia ale beseriei nóstre? Dupa respunsu mi voiu permite replic'a. Otlaca 13 sept. 1868 R.

In caus'a comuneloru mestecate romane-serbesci. Primum o brosiura serbésca in carea Teofanu Givcovici archimandritulu monastirii de la Bezdinu, dá socóta conatiunaliloru sei despre procedur'a si aptivitatea Santiei Sale in caus'a comuneloru mestecate, desclintu despre pasii facuti in comisiunile emise pentru despartire. Acést'a brosiura pune serbiloru in evidintia caus'a in tréga. Am dori ca si barbatií nostri nationali se-si dee truda a reversá lumina catu mai chiara peste stadiulu acestei cause; atatu pentru cunoscentia publica tuturoru romaniloru, catu si pentru informatiunile necesarie con-gresului. Nu ne indoimu ca barbatií nostri cei interesati nemedilocitu, se vor fi consultandu despre pasii necesari ce au se-i intreprinda acum candu se decide despre caus'a lor, dar

noi n'am primitu neci o scire papa acum'a si ne tememu nu cumva zelulu se fie mai putienu de eficace.

In memori'a lui Arone Pumnulu. Ni se scrie din Fagetielu (Bucovina) urmatóriele: Studintii gimnasiului din Cernáuti, nainte de ce se despartira la finea anului scolaru, se intielésu ca adunandu-se dupa ferie, se contribuc fie-carele celu putienu unu fiorenu pentru fundatiunea pumnulésa. Candu o junime astfelu onóra memori'a profesorului seu, este dovédá ca ideile sante de nationalitate si patriotismu ce le-au propagatu acelu profesor, au prinsu radecine adance, si nu vor perí neci odata.

Unu semnu bunu despre progresulu ce-lu facemu in moralitate, cultura si interesare pentru causele publice, este si acel'a ca o suma de comunitate romane si-zideacu beserice si scóle nóue, altele in frumsetiéza pre cele vechi, in tóte si pretotindenea se manifestu unu gustu elevatu era preotii au bun'a judecata a folosí solenitatile santiei pentru a propagá, cu zelu mai mare de catu pana acum'a acele doctrine ce nobilitéza pre popóra si mangaie pe crestinu. Asemene solenitate avuramu si noi locuitorii in comun'a Dugasela (Nereu) in comitatulu Torontalului in 9 a l. cu ocaziunea santiei clopoteloru, dintre cari unulu l'a donatu beseriei d. Gregoriu Minisianu, altele trei cu spesele comune se prevediura cu coróne de feru dupa sistem'a clopotariului Iosifu Pozdech din Pest'a. Solenitatea o celebrá rrs. protopopu V. Sierbanu, cu preotii G. Opreanu, S. Crisanu, T. Miculescu si S. Opreanu. Rrs. Protu tienú o cuventare besericésca-nationala, precum nu potea fi mai nimerita si póte serví dreptu modelu. Carturarii romani si poporulu i-au si multiamitu Clopote avemu, sentemu pregratiu pentru diu'a invierii natiunei romane, era zelulu nu ni lipsesce intru a face ca acést'a di se se apropie.

Urmari triste de neprecautiune. Cetimu in „Sieb. Bl.“ ca in comitatulu Aradului mergendu ostasii cu pusce dupa sistem'a nóua se ajute panduriloru a prinde pe telhari, unu ostasiu din neprecautiune impusca in picioru pe conducatoriulu seu romanu. Doi ostasi sunt impuscati in corpu cáci nu sciura manuí pusca.

Desclinite afaceri besericesci din Biharea. Septembrie 1868. Noi bihoreni (multiamita lui Ddiu si lauda eterna lui Samuilu Vulcanu, Leopoldu II, Nicolae Zeiga si alti binefacatori) avemu o multime de institute pentru educatiune, din cari esu in fie-care anu o suma frumósá de teneri, dar — din nefericire — putieni fórté se asiádia in comitatulu nostru, si numai acum cu ocaziunea alegerii la congresu observaramu ca intieligintia nóstra e fórté mica, in catu diu nu pre avemu de unde alege multu. — In Ronteu in 18 aug. v. rrs. d. prota si presiedinte con-sistoriului Simeon Bica impreuna cu alti preoti si unu diaconu, santi crucea menita turnulu nou a s. beserici. Architectulu punendu crucea pe turnu inchiná de acolo unu toastu pentru Imperatulu, altulu pentru metropolitulu Siagun'a, apoi pentru eppulu Ivaciovicu, si pentru protopopulu Bica. Poporulu respun-dea cu vivate entusiastice. D. Bica a tienutu o cuventare pre frumósá laudandu zelulu credinciosiloru si aretandu in limbagiú poporalu ca regenerarea natiunei nóstre ar se se intempru prin beserica si scóla. Apoi darul comunei o bute de vinu si-o lasá a se petrece intre cantecelule nationale ce le essecutá banda mussicala din Oradea-Mare. Turnulu se acopere cu plevu, de aci se póte conchide despre zelulu comunei. Curendu se va santi si beserica din Gepiu langa Salonta. Protopopulu a seceratu laude multe de la poporu, si noi recunósçemu ca sunt meritate, cáci ustanesce multu si are multe de lucratu, din causa ca prot'a de mai nainte era incarcatu de afaceri pre multe intr'o etate fórté naintata. Totu de la congresu speramu se previna asemene acumulatiuni pentru venitoriu.

Viena, 16 septemvre. Burs'a de sér'a dela 16 l.c. Imprumutele de statu cu 5%, 53.60, 53.80. Oblig. desarcinarii de pamentu ung. 7.4—, —75.—; transilv. 71.— 71.50; Ban tomes. 73.—, —73.50; bucovin. 66.50—67.—. Galbenulu 5.53—5.53; Napoleondori 9.27 9.28; Imper. rusesci —, —, —; Argintulu 113.50—113.75.